

**ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 im. NOBLISTÓW POLSKICH
W CHOSZCZNI**

**SZKOLNY ZESTAW TEMATÓW
PREZENTACJI
Z JĘZYKA POLSKIEGO
MATURA 2015**

**OPRACOWAŁ
ZESPÓŁ PRZEDMIOTOWY
NAUCZYCIELI
JĘZYKA POLSKIEGO**

JĘZYK POLSKI
SZKOLNY ZESTAW TEMATÓW
NA USTNĄ CZĘŚĆ EGZAMINU
MATURA 2015

I. LITERATURA:

1. Azyl, twierdza, świątynia, ruina... Jaką rolę pełni dom w życiu bohaterów literackich? Odwołaj się do literatury polskiej i obcej.
2. Bohaterowie krzywdzący samego siebie. Zaprezentuj, odwołując się do analizy tekstów literackich XIX i XX wieku.
3. Bóg – sędzia sprawiedliwy, czy dobry pasterz? Zaprezentuj różne koncepcje Boga w wybranych tekstach literackich.
4. Córki i matki w literaturze wybranych epok. Analizując różne typy relacji, oceń zmiany w sposobie prezentowania motywu.
5. Cytat, motto, ostatnia scena - narzędzia do interpretacji dzieła literackiego. Omów problem, odwołując się do utworów literackich.
6. Czarny charakter, negatywny bohater. Ukaż sposób i cel kreowania takich postaci w wybranych utworach literackich.
7. Dzienniki i pamiętniki jako forma wypowiedzi w literaturze. Wybierz i scharakteryzuj przykłady z różnych epok.
8. Człowiek wobec zła... Ukaż postawy bohaterów literackich z różnych epok.
9. Dojrzewanie jako motyw literacki różnych epok. Ukaż różne aspekty tego zagadnienia na podstawie wybranych przykładów.
10. Emigracja jako nowe spojrzenie na rodzinną ziemię. Omów problem z punktu widzenia polskich pisarzy – emigrantów.
11. Funkcje motywu winy i kary na przestrzeni wieków. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
12. Jak literatura mówi o miłości? Porównaj przykłady jej przedstawienia z kontrastowo zestawionych epok literackich.
13. Jak literatura polska ukazuje wizerunek Żyda? Zaprezentuj na wybranych przykładach różnych epok.

14. Jak literatura przedstawia matkę? Dokonaj charakterystyki, analizując wybrane utwory literackie.
15. Jaka jesteś, Polsko? Analizując dzieła twórców, przedstaw obraz ojczyzny utrwalaony w literaturze różnych epok.
16. Kim jest człowiek? Przedstaw i skomentuj odpowiedzi, których udzielają wybrane dzieła literatury dawnej i współczesnej.
17. Kobiety w oczach kobiet. Zaprezentuj i omów portrety kobiet w prozie i poezji kobiecej dwudziestego wieku.
18. Konflikt pokoleń w literaturze. Zaprezentuj świat relacji między rodzicami i dziećmi w literaturze różnych epok.
19. Konspirator, żołnierz, powstaniec – o różnych formach walki za ojczyznę. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów literatury polskiej.
20. Kreacje bohaterów fantastycznych w literaturze. Przeanalizuj ich funkcję w wybranych utworach różnych epok.
21. Kreacje bohaterów obłąkanych. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
22. Literackie interpretacje postawy buntu. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
23. Literackie portrety morderców. Przedstaw różne wizerunki, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
24. Literackie rodzeństwa. Przedstaw różne wizerunki i ukaż ich związek z ideą dzieła.
25. Literatura faktu. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska XX wieku na wybranych przykładach.
26. Melancholia i smutek jako motywy literackie. Przedstaw ich funkcjonowanie, odwołując się do wybranych tekstów.
27. Miasto i jego wpływ na bohatera literackiego. Omów problem, odnosząc się do wybranych tekstów literackich.
28. Miejsca ukochane i miejsca przeklęte w literaturze. Omów sposoby ich opisywania i prezentowania, dokonując interpretacji wybranych dzieł różnych epok
29. Miłość do kobiety, czy miłość do ojczyzny? Ustal hierarchię wartości uczuć romantyków na podstawie wybranych utworów literatury polskiej i obcej tego okresu. Uzasadnij swój wybór.
30. Moralność... - nawyk, stereotyp, nakaz, postawa życia społecznego...? Omów problem, charakteryzując postawy wybranych bohaterów literackich różnych epok.
31. Motyw biesiady, uczyty, wesela i jego funkcje w dziełach literatury polskiej. Ukaż i zanalizuj wybrane przykłady z dzieł różnych epok.

32. Motyw i symbolika tańca w literaturze. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów.
33. Motyw rozstania w literaturze. Zaprezentuj różne ujęcia, odwołując się do wybranych utworów literackich.
34. Motywy franciszkańskie w literaturze. Analizując wybrane utwory wyrastające z tradycji franciszkańskiej, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego istnienia.
35. Mroczne strony natury ludzkiej. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
36. Muzyka i muzycy jako bohaterowie utworów literackich. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów.
37. „Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród...” Zaprezentuj znane pieśni patriotyczne w literaturze polskiej. Omów, odwołując się do tekstów wybranych epok.
38. Nieśmiertelność etosu rycerskiego. Rozważ zagadnienie w odniesieniu do wybranych utworów literackich.
39. Niezawinione cierpienie i różne próby jego uzasadnienia. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
40. Obraz młodych - gniewnych w utworach literackich od romantyzmu do współczesności. Scharakteryzuj, analizując wybrane utwory.
41. Obraz rodziny w literaturze w konfrontacji z Twoim modelem życia rodzinnego. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów.
42. Obrazy przyrody w literaturze. Przedstaw różne sposoby kreowania i ich funkcje.
43. Od herosa do pantoflarza – różnorodne portrety mężczyzn w literaturze. Przedstaw temat na podstawie analizy wybranych utworów.
44. Od Rolanda do Kolumbów. W jakim stopniu ideał rycerza wpłynął na kreacje bohaterów walczących o wolność? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
45. Ojcem zostać łatwo, znacznie trudniej nim być. Dokonaj charakterystyki ojców w literaturze, interpretując utwory z różnych epok.
46. Oryginalność, nieprzeciętność, indywidualizm w zderzeniu z rzeczywistością. Ukaż i zinterpretuj postawy bohaterów literackich różnych epok.
47. Porównaj postacie lekarzy ukazanych w tekstach literackich różnych epok. Zwróć uwagę na ich stosunek do wykonywanego zawodu i do pacjentów.
48. Portrety żon prezentowane przez literaturę. Dokonaj charakterystyki, analizując wybrane teksty literackie.
49. Postawa moralna bohaterów literackich kształtowana przez dom rodzinny. Zanalizuj wybrane przykłady z różnych epok literackich.
50. Postawy ludzkie wobec zagrożenia. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich różnych epok.

51. Praca jako błogosławieństwo i przekleństwo. Omów, analizując wybrane przykłady literackie.
52. Przedstaw różne sposoby wyrażania miłości do ojczyzny w twórczości wybranych przez Ciebie pisarzy i poetów, twórców literatury polskiej.
53. Przegrani, życiowi bankruci. Interpretując wybrane utwory literackie, omów i porównaj postępowanie bohaterów, uwzględniając intencje oraz skutki ich czynów.
54. Przyczyny i skutki przemiany duchowej bohatera i jej sens w literaturze. Omów, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
55. Role postaci nadprzyrodzonych w literaturze romantycznej. Określ je, analizując i interpretując wybrane teksty literackie.
56. Różne drogi do szczęścia bohaterów literackich. Zanalizuj wybrane przykłady.
57. Różne sposoby funkcjonowania tradycji biblijnej w literaturze. Zaprezentuj na wybranych przykładach różnych epok.
58. Różne sposoby przekazu prawdy o wojnie. Zanalizuj zagadnienie na podstawie wybranych tekstów literackich.
59. Sposoby kreowania portretów zdrajców ojczyzny w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
60. Sposoby przedstawiania ważnych wydarzeń w historii narodu. Omów problem, odnosząc się do wybranych tekstów literackich.
61. Starość jako motyw literacki. Wybierz, zanalizuj i zinterpretuj teksty lekturowe portretujące schyłek ludzkiej egzystencji.
62. Systemy totalitarne i ich wpływ na człowieka. Ukaż różnorodne postawy, odwołując się do wybranych utworów literackich.
63. Szekspirowskie pytania o naturę człowieka. Rozwiń temat w oparciu o wybrane dramaty tego twórcy.
64. Twórca jako bohater literacki. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów.
65. Wiara jako wartość w życiu człowieka. Przedstaw najciekawsze Twoim zdaniem realizacje tego problemu w literaturze wybranych epok.
66. Wielkie dramaty małych bohaterów. Motyw dziecka w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
67. Wizerunek uwodzicielki w utworach literackich z różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
68. Władza jako powinność rządzących wobec narodu. Zanalizuj problem, odwołując się do utworów literackich różnych epok.
69. Wpływ miłości na wybory moralne człowieka jako temat w literaturze. Omów zagadnienie, odnosząc się do wybranych utworów.

70. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
71. Wróżby, proroctwa, przepowiednie... Omów funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
72. Zanalizuj problemy i sytuacje, w jakich znalazły się bohaterki literackie, które zdradziły męża. Omów zagadnienie, odnosząc się do wybranych utworów różnych epok.
73. Zbrodnia polityczna - korzystając z wybranych tekstów literackich, przedstaw moralne dylematy spiskowców.
74. Zrywy narodowe i codzienna praca - dwa oblicza patriotyzmu. Przedstaw na przykładzie literatury polskiej różnych epok.
75. Zwycięzca ma wielu przyjaciół, ale pokonany - prawdziwych. Przedstaw wartość przyjaźni, przywołując utwory z różnych epok.
76. Żart, satyra, śmiech, jako wyraz dezaprobaty wobec rzeczywistości. Omów na przykładach wybranych utworów różnych epok.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI:

1. Dwór szlachecki znakiem polskości. Zanalizuj wybrane przykłady z literatury, malarstwa i filmu.
2. Dziecko jako bohater dzieła literackiego i malarskiego. Porównaj portrety dzieci w wybranych utworach literackich i dziełach plastycznych.
3. Dzieło literackie a jego adaptacja filmowa. Omów na przykładzie wybranych tekstów literackich i filmów.
4. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
5. Funkcje motywu gór w literaturze i malarstwie okresu Młodej Polski. Określ je, analizując wybrane dzieła.
6. Grób, mogiła, kurhan - symbol bohaterstwa, dowód pamięci. Zinterpretuj symbolikę, odwołując się do wybranych dzieł literatury i sztuki.
7. Hagiografia piórem i pędzlem malowana. Przedstaw wizerunki świętych w wybranych dziełach literackich i malarskich.
8. Herosi i bogowie olimpijscy. Porównaj na wybranych przykładach ich kreacje literackie, rzeźbiarskie i malarskie.
9. Historia w literaturze i malarstwie. Zanalizuj i porównaj dzieła różnych epok.
10. Holocaust jako temat literacki i filmowy. Omów problem, analizując wybrane dzieła.
11. Ideał męczyzny w różnych wiekach. Zaprezentuj, interpretując wybrane dzieła literatury i sztuki.
12. Jak literatura, film i serial telewizyjny ukazują księży i mnichów? Dobierz i zinterpretuj odpowiednie przykłady.
13. Kanony urody kobiecej w literaturze i sztuce różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
14. KONSZACHTY Z SIŁAMI NIECZYSTYMI. Przedstaw najciekawsze realizacje tego tematu w literaturze, malarstwie i filmie.
15. Kto jest prawdziwym przyjacielem? Na wybranych przykładach literackich i filmowych zbuduj wypowiedź ukazującą wartość przyjaźni.
16. Kultura antyczna źródłem inspiracji literatury i sztuki różnych epok. Omów problem, analizując wybrane dzieła literatury i sztuki.
17. Macierzyństwo w literaturze i sztuce. Omów artystyczne ujęcie tematu na wybranych przykładach z różnych epok.
18. „Memento mori” w średniowieczu i baroku. Porównaj funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych tekstów literackich i dzieł sztuki.

19. Miasto - przestrzeń znacząca, miejsce destrukcji, szansa rozwoju... Omów temat na wybranych przykładach literatury i kultury.
20. Miłość jako temat kultury popularnej. Rozwiń zagadnienie w oparciu o wybrane utwory literackie i filmowe.
21. Motyw biesiady w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw różne sposoby jego wykorzystywania, odwołując się do wybranych dzieł.
22. Motyw burzy w literaturze i malarstwie. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych dzieł.
23. Motyw drogi w literaturze, sztukach plastycznych i filmie. Omów funkcje na wybranych przykładach.
24. Motyw Ikara w mitologii, literaturze, poezji współczesnej i malarstwie. Przedstaw jego zastosowanie na wybranych przykładach z literatury i sztuk plastycznych.
25. Motyw pożegnania w literaturze i innych tekstach kultury. Przedstaw, analizując wybrane przykłady.
26. Motyw szatana w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
27. Motywy apokaliptyczne w literaturze i sztuce różnych epok. Zaprezentuj, interpretując wybrane dzieła.
28. Nastrój grozy i sposoby jego funkcjonowania. Wybierz odpowiednie teksty, porównaj zabiegi artystyczne wykorzystywane przez literaturę i film.
29. Obraz świata Orientu w literaturze i malarstwie romantycznym. Przedstaw jego cechy, odwołując się do wybranych dzieł epoki.
30. Omów funkcjonowanie motywu anioła w wybranych tekstach literackich i tekstach kultury.
31. Pochwała brzydoty w obrazowaniu literackim i malarskim. Omów na przykładach dzieł dwóch różnych twórców.
32. Pochwała życia w literaturze i malarstwie wybranej epoki. Omów zagadnienie, wykorzystując wybrane przykłady.
33. Pojedynek jako temat literacki i filmowy. Omów zagadnienie na przykładach.
34. Porównaj obraz powstania warszawskiego w literaturze i filmie na podstawie wybranych utworów.
35. Portret gospodarza i sposoby jego kreowania w tekstach kultury różnych epok.
36. Porównaj wizje końca świata w wybranych utworach literackich i dziełach sztuki.
37. Przyroda widziana oczyma naturalistów i impresjonistów. Porównaj dwa sposoby obrazowania natury, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i sztuk plastycznych.

38. Różne obrazy przyrody w literaturze i malarstwie. Przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje, odnosząc się do wybranych tekstów kultury.
39. Różnorodność funkcji motywu choroby w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich, filmowych i malarskich.
40. Różnorodność funkcjonowania motywu tańca w literaturze i filmie. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów.
41. Sceny batalistyczne i ich rola w malarstwie i literaturze. Omów na wybranych przykładach.
42. Sceny śmierci w literaturze i malarstwie. Porównaj i omów ich funkcje w wybranych dziełach różnych epok.
43. Sposoby funkcjonowania motywu ogrodu w literaturze, plastyce i filmie. Odwołaj się do wybranych przykładów.
44. Sposób kreowania postaci historycznych w literaturze i malarstwie polskim. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
45. Strój jako komunikat kulturowy. Omów zjawisko na wybranych przykładach z literatury, sztuki i filmu.
46. Symbolika stroju. Omów zagadnienie, analizując wybrane dzieła literackie, malarskie, filmowe i teatralne.
47. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
48. Symbolika żywiołów w literaturze i sztuce różnych epok. Zaprezentuj, interpretując wybrane przykłady.
49. Tragizm pokolenia Kolumbów wyrażony w obrazie literackim i filmowym. Omów podobieństwa i różnice w sposobie przedstawienia obrazu tej generacji.
50. Twórczość kobiet – inna, czy tożsama wobec męskiej? Sformułuj odpowiedź na to pytanie, szukając argumentów w dziełach plastycznych i literaturze XX/XXI wieku.
51. Wizerunki Matki Boskiej w literaturze i sztuce. Zanalizuj wybrane przykłady oraz omów podobieństwa i różnice w sposobie przedstawienia postaci.
52. Zanalizuj sposoby przedstawiania powstań narodowych w literaturze i malarstwie na podstawie wybranych przykładów.
53. Złe duchy jako kreacje w literaturze i tekstach kultury. Zanalizuj motyw obecny w różnorodnych dziełach.

III. JEZYK:

1. Blogi - specyficzne zjawisko współczesności. Scharakteryzuj na wybranych przykładach ich język i dokonaj jego oceny.
2. Disco polo jako przykład kiczu językowego. Udowodnij na przykładzie wybranych tekstów.
3. Etymologia nazw miejscowych Twojego regionu. Omów zagadnienie na kilku wybranych przykładach.
4. Frazeologia mitologiczna i biblijna żywa do dziś. Omów zagadnienie, analizując różnorodne przykłady.
5. Gwara uczniowska Twojego pokolenia. Przedstaw problem na podstawie analizy zgromadzonego materiału.
6. Imię i nazwisko w życiu i języku. Zanalizuj zebrany współczesny materiał językowy.
7. Jak mówią bohaterowie „Trylogii” Henryka Sienkiewicza? Omów język wybranych postaci z uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową i charakter.
8. Jak mówią Twoi przodkowie? Na podstawie zgromadzonych wypowiedzi Twoich dziadków i babć wskaż cechy charakterystyczne ich języka.
9. Język „Chłopów” Władysława Stanisława Reymonta. Zanalizuj wypowiedzi narratora oraz kilku wybranych postaci utworu.
10. Język Internetu. Przedstaw charakterystyczne jego cechy na wybranych przykładach.
11. Język mediów. Porównaj styl wypowiedzi programów informacyjnych i publicystycznych. Wykaż, jakie funkcje realizują.
12. Językowa kreacja i interpretacja świata w tekstach współczesnych zespołów muzycznych. Omów na wybranych przez siebie tekstach piosenek, reprezentujących trzy różne style w muzyce. Co zdecydowało o Twoim wyborze?
13. Język SMS-ów. Zastanów się, czy jest on bliższy językowi pisanemu, czy mówionemu.
14. Język w domu, w pracy i w szkole. Zanalizuj przykłady odmian współczesnej polszczyzny.
15. Język wyznań miłosnych. Na wybranych przykładach przedstaw, w jaki sposób zakochani wyrażają swoje uczucia.
16. List jako gatunek literacki. Wskaż charakterystyczne cechy listów z dwu kontrastowo wybranych epok.
17. Literatura jako źródło aforyzmów i sentencji. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.

18. Nagłówki codziennej prasy. Oceń ich poprawność i stopień spójności z tekstem, określ funkcje językowe.
19. Na przykładzie wybranych zawodów przedstaw charakterystyczne cechy gwary środowiskowej.
20. Neologizmy i ich funkcje – omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów z języka mówionego.
21. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
22. Omów i porównaj język wybranych postaci jednego dzieła literackiego, literackiego z uwzględnieniem ich charakteru i przynależności środowiskowej.
23. O sztuce przemawiania. Zanalizuj wybrane przykłady literackie z renesansu, baroku i oświecenia.
24. Polszczyzna – najtrudniejszy język świata. Pod kątem trudności w stosowaniu zanalizuj wybrane reguły ortograficzne.
25. Przedstaw dwa różne typy stylizacji językowej i określ ich funkcje na przykładzie „Potopu” Henryka Sienkiewicza i „Chłopów” Władysława Reymonta.
26. Przemoc słowna. W jaki sposób użytkownicy języka piętnują innych ludzi? Zanalizuj zgromadzone przykłady.
27. Przedstaw wpływ języka angielskiego na współczesną polszczyznę w oparciu o wybrane przykłady (czasopisma, audycje radiowe i telewizyjne).
28. Teksty piosenek zespołów muzycznych jako wyraz buntu wobec rzeczywistości i norm kultury. Dokonaj analizy językowej wybranych tekstów.
29. Subkultura. Cechy języka wybranego środowiska. Przedstaw zagadnienie, w oparciu o zebrane przez Ciebie materiały.
30. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Przedstaw na zebranych przez siebie materiale językowym.
31. Wpływ rozwoju cywilizacji (w tym techniki) na współczesny język potoczny. Omów zjawisko na podstawie zebranego materiału językowego.
32. Wybierając radio, prasę, telewizję, Internet, skonstruuj wypowiedź na temat języka współczesnych mediów.
33. Wyrazy modne we współczesnej polszczyźnie. Zbierz i zanalizuj materiał językowy.
34. Zanalizuj język różnych reklam. Wyjaśnij, jaki obraz świata kreują.
35. Zapożyczenia we współczesnym języku polskim. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału językowego i oceń celowość zapożyczeń.